

INTEGRALNI PLAN GOSPODARENJA ŠUMSKIM RESURSIMA ZA ŠUMSKOGOSPODARSKO PODRUČJE „GORNJEBOSANSKO“

Period važnosti od 01.01.2013. do 31.12.2022. godine

SKRAĆENA VERZIJA

**JAVNO PREDUZEĆE
ŠUMSKO PRIVREDNO DRUŠTVO
ZENIČKO – DOBOJSKOG
KANTONA
d.o.o. ZAVIDOVIĆI**

Alije Izetbegovića br. 25
Tel. 032 877 834; Fax 032 879 029

Upisano u Registar Kantonalnog suda u Zenici pod
brojem: I-9014, Rješenje br. U/I 916/04
ID br.: 4218431050005
PDV b.r.: 218431050005 Por. br.:05072148
Transakcijski računi:
Union banka d.d. Sarajevo 1020320000013296
IK banka d.d. Zenica 1340300000062287
UniCredit banka Mostar 3384202214508407
Raiffeisen banka Sarajevo 1610550016400016

INTEGRALNI PLAN GOSPODARENJA ŠUMSKIM RESURSIMA ZA ŠUMSKOGOSPODARSKO PODRUČJE „GORNJEBOSANSKO“

Period važnosti od 01.01.2013. do 31.12.2022. godine

SKRAĆENA VERZIJA

Zavidovići, 2013. godine

S A D R Ź A J

1. OPĆE KARAKTERISTIKE ŠUMSKOGOSPODARSKOG PODRUČJE.....	2
1.1 Historijat šumskogospodarskog područja	2
1.2. Geografski položaj šumskogospodarskog područja.....	2
1.3. Granice šumskogospodarskog područja.....	2
1.4. Orografske karakteristike šumskogospodarskog područja.....	3
1.5. Hidrografske karakteristike šumskogospodarskog područja.....	3
1.6. Geološko – pedološke karakteristike šumskogospodarskog područja	3
1.7. Klimatske karakteristike šumskogospodarskog područja	3
1.8. Vegetacijske karakteristike šumskogospodarskog područja	4
2. OSNOVNE PRIVREDNE KARAKTERISTIKE.....	4
3. OGRANIČENJA U GOSPODARENJU.....	5
4. STANJE POVRŠINA ŠUMSKOGOSPODARSKOG PODRUČJA.....	6
5. STANJE ŠUMSKIH KOMUNIKACIJA I OTVORENOST ŠUMA	7
6. DRVNA ZALIHAMA I ZAPREMINSKI PRIRAST PODRUČJA	8
7. PLANOVI I CILJEVI GOSPODARENJA ZA NAREDNI UREĐAJNI PERIOD.....	9
7.1. Plan sječa (etat)	10
7.2. Plan proizvodnje šumskih drvnih sortimenata	11
7.3. Plan šumskouzgojnih radova.....	12
7.4. Plan zaštite šuma	13
7.5. Plan zaštite biodiverziteta.....	13
7.6. Plan investicija	14
8. ŠUME VISOKE ZAŠTITNE VRIJEDNOSTI	15
9. MARKETING PLAN	16
10. EKONOMSKO – FINANSIJSKA ANALIZA ZA ŠGP „GORNJEBOSANSKO”	17
MAPA PODRUČJA.....	18

1. OPĆE KARAKTERISTIKE ŠUMSKOGOSPODARSKOG PODRUČJE

1.1. Historijat šumskogospodarskog područja

Iskorištavanje šumskog resursa na ovom području počelo je još u doba otomanske države (1483-1878), gdje su imovinsko – pravni odnosi u šumarstvu počivali na šerijatskom pravu i kanunskom zakonodavstvu. Šume su predstavljale javno dobro koje nije moglo biti predmet privatnog vlasništva. Sa dolaskom Austro – Ugarske vladavine, kako u vlasničkoj strukturi tako i u načinu i organizaciji proizvodnje, nastaju krupne promjene.

Na ovom području postojalo je 15 gospodarskih jedinica sa šumarskim upravama u Varešu, Srednjem (dio), Visokom (dio) i Sarajevu (dio). Godine 1955. izvršena je nova organizacija šumskih uprava (Vareš, Breza, Okruglica, Srednje, Kakanj i Sarajevo – dio), gdje su izmjenjene granice nekih gospodarskih jedinica.

ŠGP „Gornjebosansko“ je formirano Odlukom Izvršnog vijeća NR BiH br.88/61 od 14.07.1961. godine, objavljenom u Sl. Listu NR BiH broj 11/61. Prije formiranja ovog područja, šuma i šumska zemljišta državne svojine u njegovom obuhvatu su bile podijeljene na „Vareško“ i „Fojničko“ šumskoprivredno područje. Godine 2002., na osnovu člana 48. stav 1 Zakona o šumama („Službene novine FBiH“, broj 20/02) i člana 16. stav 4 Zakona o Vladi Zeničko – dobojskog kantona („Službene novine Ze – do kantona“ broj 16/00), ovo područje je pretrpjelo još jednu podjelu. Ova podjela je pratila granicu kantona. Dio je pripao Zeničko – dobojskom, a dio Sarajevskom kantonu.

Na osnovu novoformiranog „Gornjebosansko“ - dio šumskogospodarsko područje obuhvata slijedeće gospodarske jedinice: „Donja Misoča“, „Gornja Misoča“, „Gornja Stavnja“, „Donja Stavnja“, „Donja Trstionica Goruša“, „Gornja Trstionica Bukovica“, „Kondžilo“, „Donja Lepenica“ i „Busovača“.

1.2. Geografski položaj šumskogospodarskog područja

ŠGP „Gornjebosansko“ – dio je locirano u središnjem dijelu BiH, u istočnom dijelu Federacije BiH, u slivu gornjeg toka rijeke Bosne. Najniža tačka područja se nalazi na rijeci Bosni, ispod termoelektrane Čatići na 382 m.n.v. a najviša tačka na području je kota 1.472 zvana Planinica. Visinski dijapazon rasprostiranja ovog područja je 1.090 metara. Među dominirajuće tačke područja pored Planinice spadaju i Borovica na 1.459 m.n.v, Jelovo brdo 1.346 m.n.v, Zvijezda na 1.349 m.n.v, i Kalić brdo na 877 m.n.v.

1.3. Granice šumskogospodarskog područja

Graniči sa sljedećim područjima, na sjeveru je „Olovsko“, na istoku je „Gornjebosansko“ – dio Sarajevskog kantona, dalje prema jugu je „Bistričko“, južnije „Igmansko“, zapadno se nalazi „Fojničko“ i „Lašvansko“, dok je na sjevero – zapadu „Kakanjsko“.

1.4. Orografske karakteristike šumskogospodarskog područja

Orografske karakteristike ovog područja predstavljaju vrlo složenu grupu ekoloških faktora koji mnogostruko utiču na klimu i zemljište, a time i sastav i karakteristike vegetacije. Reljef područja je izrazito brdsko – planinskog karaktera izražen u svim svojim gradacijama mezo i mikro reljefa. Najveći dio tla građen je od sedimenata iz više geoloških razdoblja, koji su u tektonskom smislu dosta oštećeni (rasjedi, bore, pukotine). Ovo područje spada u red umjereno strmih u pogledu nagiba terena.

1.5. Hidrografske karakteristike šumskogospodarskog područja

„Gornjebosansko” – dio ŠGP spada u red hidrografski razvijenijih područja. Južnim dijelom ga presijeca rijeka Bosna, na manji jugo – zapadni i veći sjevero – istočni dio. Slivna područja rječica Bukovice, Goruše, Stavnje, Misoče čine sjevero – istočni veći, te Fojničke i Radovljanske rijeke jugo – zapadni manji dio područja. Sve pobrojane rječice se direktno ulijevaju u rijeku Bosnu, izuzev Bukovice koja se Trstionicom ulijeva u rijeku Bosnu. Sva pobrojana slivna područja imaju jako razvijenu mrežu šumskih izvorišta i potoka, tako da uz ostale prirodne faktore cjelokupno područje predstavlja vrlo dobro stanište za gro autohtonih biljnih i životinjskih vrsta.

1.6. Geološko – pedološke karakteristike šumskogospodarskog područja

„Gornjebosansko“ - dio ŠGP po geološkoj kartografiji je smješteno u oblasti unutarnjih Dinarida, čiju osnovnu podlogu čine paleozojski škriljci i mezozojski krečnjaci. Pored dominirajućeg jurskog vulkanogenog sedimentnog kompleksa s ultramafitima, značajno je učešće vareške trijaske strukture i jursko – krednih sedimenata, poznatih kao pogarska serija laporaca, krečnjaka s rožnjacima i masivi krečnjaka.

Najzastupljeniji tip zemljišta ovog područja je distrični kambisol (kiselo – smeđe zemljište), javlja se u svim gospodarskim jedinicama, uglavnom se javlja na silikatno – karbonatnim stijenama i stijenama vulkanogene sedimentne formacije.

1.7. Klimatske karakteristike šumskogospodarskog područja

Šumskogospodarsko područje „Gornjebosansko“ – dio se po klimatskoj podjeli nalazi u pojasu umjereno – kontinentalne klime. Relativno velik visinski dijapazon, izražena reljefska heterogenost i razvijena hidrografija područja rezultiraju složenim mozaikom klimatskih karakteristika. Manji dio područja uz rijeku Bosnu i donje dijelove njenih pritoka ima znatno umjereniju klimu od priplaninskog dijela Zvijezde, Čemerske planine. Inače, pojas umjereno – kontinentalne klime karakterišu duge i oštre zime, sa puno sniježnih padavina i kratka, topla ljeta.

Vrijednosti klimatskih faktora bitnih za reprodukciju šuma su dosta povoljne. Srednja godišnja temperatura zraka je 6,4°C, a srednja temperatura zraka u vegetacionom periodu je 13°C. Visina godišnjeg atmosferskog taloga se kreće oko 1000 mm., od čega polovina padne u vegetacionom periodu. Prosječna godišnja relativna vlažnost vazduha je 70%.

Treba naglasiti da su navedene vrijednosti dobivene po mjerenjima na meteorološkoj stanici Ponikve, na 960 m.n.v., koja realno odgovara srednjoj nadmorskoj visini najvrijednijeg kompleksa šuma ovog područja.

1.8. Vegetacijske karakteristike šumskogospodarskog područja

Šumskogospodarsko područje „Gornjebosansko“ - dio je veoma različito po svom vegetacijskom pokrivaču, uslovljenom prije svega uzajamnim djelovanjem mnoštva različitih ekoloških faktora (stanišnih faktora) koji svojim kompleksnim djelovanjem u prirodi uzrokuju stvaranje široke skale različitih tipova šuma ovog područja. Najzastupljenije šume ovog područja su šume bukve i jele sa smrčom, javljaju se i na krečnjačkim zemljištima i na kiselim zemljištima silikatnih supstrata. U ovom području su dosta rasprostranjene sekundarne šume jele i smrče, sekundarne šume bukve i degradirane šume koje su nastale kao rezultat ljudskog djelovanja. U G.J. „Donja Lepenica“ i „Kondžilo“ se nalaze samo bukove i hrastove šume na kiselim zemljištima silikatnih supstrata.

2. OSNOVNE PRIVREDNE KARAKTERISTIKE

ŠGP „Gornjebosansko“ zauzima ukupnu površinu od 29.742 ha i raspoređeno je na teritoriji četiri općine: Vareš, Breza, Visoko i Kakanj.

U prijeratnom periodu, na području općina Vareš i Breza, osnovno zanimanje stanovništva bila je rudarska industrija i drvna industrija (80% od ukupnog broja zaposlenih). Na području općine Visoko bila je razvijena kožarsko – tekstilni kombinat Vispak, tvornica za proizvodnju cigle, te mnoga zanatsko – trgovinska preduzeća u privatnom vlasništvu i dr. Općina Kakanj prije rata je bazirala svoj razvoj na tvornici cementa, termoelektrani, i danas su to dva najjača privredna subjekta.

Broj uposlenih po standardnoj klasifikaciji djelatnosti za 2006. godinu:

- Vađenje ruda i kamena 2.401
- Prerađivačka industrija 1.060
- Trgovina na veliko i malo i održavanje 800
- Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom 625
- Obrazovanje 567
- Transport, skladištenje i komunikacije 280
- Građevinarstvo 260
- Poljoprivreda i šumarstvo 196
- Zdravstvo i socijalni rad 170
- Ostale društvene, socijalne i osobne uslužne aktivnosti 165

3. OGRANIČENJA U GOSPODARENJU

(miniranost, područja izdvojena u specijalne svrhe na kojima je ograničeno gospodarenje, uzurpacije)

Tokom ratnih dejstava (1992 – 1995) značajan dio ŠGP „Gornjebosansko“ – dio je zagađen minsko – eksplozivnim sredstvima. Za vrijeme obavljanja taksacionih snimanja, uz maksimalan angažman na prikupljanju relevantnih informacija o miniranim površinama i detaljnim analizama svakog lokaliteta, a zatim konačnim uređenjem šuma i šumskih zemljišta ovog područja, dobiven je spisak miniranih površina. Taksaciona snimanja nisu obavljena zbog miniranosti na površini od 2.114,54 ha ili 7,1% ukupne površine ŠGP, od čega na visoke šume otpada 746,95 ha, visoke degradirane šume 95,61ha, šumske zasade 36,96 ha, izdanačke šume 635,35 ha, goleti unutar pojasa šuma 7,87 ha, neproduktivne površine u šumarskom pogledu 105,85 ha, i šume posebne namjene 485,95 ha.

U skladu sa članom 43. Stav 1. Pravilnika o uslovima za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta voda koje se koriste ili planiraju da koriste za piće („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 51/02), vlada Zeničko - dobojskog kantona za ovo područje je donijela određene odluke o zaštiti izvorišta vode: Odluku o zaštiti izvorišta vode za piće za grad Kakanj sa rijeke Bukovice –vodozahvat Bukovica (Izvorište je locirano istočno od grada Kakanja u blizini naselja Kraljeva Sutjeska, odnosno Poljana, oko 2,5 km uzvodno od ušća Bukovice u Trstionicu, desnu pritoku rijeke Bosne); Odluku o zaštiti izvorišta vode za piće Mala rijeka Brezanskog vodovoda (izvorište je locirano sjeveroistočno od Breze na lokalitetu Luke, neposredno prije ušća lijevog u desni krak Male rijeke); Odluku o zaštitnim zonama i zaštitnim mjerama izvorišta „Očevlje“ za snabdijevanje vodom za piće (nalazi se na desnoj obali potoka Očevka, 18 km sjeveroistočno od naselja Vareš); Odluku o zaštiti izvorišta za piće Mahmutovića rijeka i rijeka Misoča.

Na području ŠGP „Gornjebosansko“ – dio u cjelosti ili djelomično su izdvojene gore navedena vodozaštitna područja, u kojima su formirane tri vodozaštitne zone: Vodozaštitna zona „Bukovica“ (nalazi se u G.J. „Gornja Trstionica Bukovica“), vodozaštitna zona „Mala Rijeka“ (nalazi se u G.J. „Gornja Stavnja“) i vodozaštitna zona „Očevlja“ (nalazi se dijelom u G.J. „Gornja Stavnja“ i dijelom u G.J. „Gornja Misoča“). Izvorište Mahmutovića rijeka i vodozahvat rijeke Misoče zauzimaju površine G.J. „Gornja Misoča“ i „Donja Misoča“. Osim vodozaštitnih zona, prema prostornom planu općine Vareš utvrđen je prirodni rezervat koji predstavlja tresetište na površini od 10 ha (lokalni naziv „Đilda“), koji je lociran s desne strane puta Vareš – Olovo (zauzima dijelove odjela 39 i 47 oko privatnog posjeda).

Odlukom o provođenju prostornog plana općine Visoko za period od 1986. – 2015. godine utvrđena su zaštićena područja: Kanjon rijeke Fojnice, Park šuma „Grad“ Visoko, Park šuma „Bešike – Ravno“, Park šuma „Haluge – Malo Čajno“. Za navedene park šume nema posebnih ograničenja u pogledu gospodarenja, izuzev Park šume „Bešike – Ravno“ jer je riječ o vještačkim nasadima bora, javora i jasena, te su stoga dozvoljene sječe sanitarnog karaktera.

Ukupna uzurpirana površina iznosi 271,84 ha, od čega je minirano 1,68 ha.

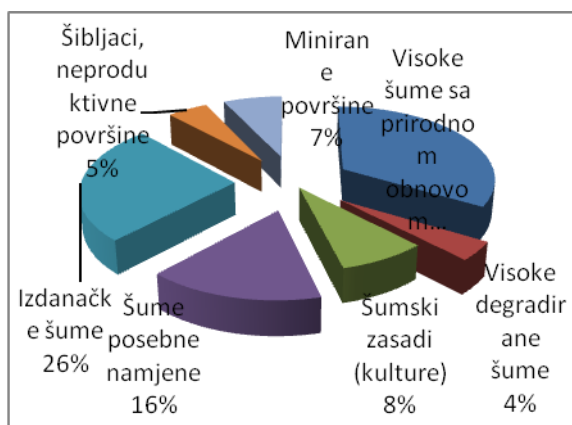
4. STANJE POVRŠINA ŠUMSKOGOSPODARSKOG PODRUČJA

Šumskogospodarsko područje „Gornjebosansko“ prostire se na devet gospodarskih jedinica ukupne površini od 29.742 hektara. Stanje površina šumskogospodarskog područja prikazan je u tabeli br.1 po gospodarskim jedinicama i kategorijama šuma.

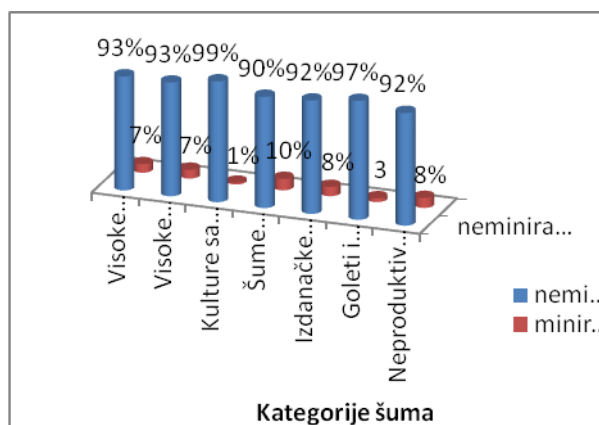
Tabela 1. Stanje površina po kategorijama šuma i po gospodarskim jedinicama

RB	Gospodarske jedinice	Visoke šume	Visoke degradirane šume	Kulture sa pr.dr. masom	Kulture bez pr.dr. mase	Šume posebne namjene	Ukupno visoke šume	Izdanačke šume	Šibljiaci umutar pojasa šuma	Neproduktivne površine	Minirane površine	Ukupno (ha)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Donja Misoča	646,2	124,5	284,2	14,8	0,0	1069,7	133,4	2,3	24,3	255,2	1484,9
2	Gornja Misoča	1779,6	0,0	1,7	0,0	256,6	2037,9	87,4	4,8	45,1	429,6	2604,8
3	Gornja Stavnja	3947,6	0,0	128,3	0,0	887,4	4963,3	120,2	19,9	465,5	787,6	6356,4
4	Donja Stavnja	1425,2	308,1	401,7	32,7	0,0	2167,7	1137,2	74,4	373,1	77,0	3829,4
5	Donja Trstionica Goruša	404,0	319,5	622,2	32,0	0,0	1377,7	2715,3	78,7	72,1	108,7	4352,5
6	Gornja Trstionica Bukovica	0,0	0,0	116,5	1,3	3598,4	3716,1	222,2	7,0	109,9	15,1	4070,2
7	Kondžilo	1651,2	478,9	457,0	44,7	0,0	2631,8	1459,1	44,0	67,8	64,2	4267,0
8	Donja Lepenica	0,0	0,0	327,1	6,2	0,0	333,3	1719,7	6,0	34,0	377,1	2470,2
9	Busovača	124,0	0,0	0,0	0,0	0,0	124,0	166,7	9,0	6,9	0,0	306,6
SVEUKUPNO		9977,7	1230,9	2338,7	131,6	4742,4	18421,4	7761,2	246,1	1198,7	2114,5	29742,0

Na grafikonu 1. prikazano je procentualno učešće površina po kategorijama šuma za cijelo šumskogospodarsko područje, gdje se vidi da najviše površine zauzimaju visoke šume prirodne obnove (34%). Na grafikonu 2. dat je pregled stanja miniranih površina po pojedinim kategorijama šuma, tako npr. od ukupne površine visokih šuma sa prirodnom obnovom 7 % je minirano.

Grafikon 1. Procentualno učešće površina po kategorijama šuma za ŠGP

Grafikon 2. Procentualno učešće miniranih površina po kategorijama šuma za ŠGP

5. STANJE ŠUMSKIH KOMUNIKACIJA I OTVORENOST ŠUMA

Otvorenost šuma i šumskih zemljišta se računa u dužini kilometara putnih komunikacija na 1000 ha ili u m/ha. Otvorenost se određuje na osnovu šumskih i javnih cestovnih komunikacija koje se mogu koristiti tokom cijele godine. Iz ukupne dužine puteva izdvojeni su i posebno prikazani svi putevi koji otvaraju: visoke šume, kulture, izdanačke šume, šibljaci, goleti, šume posebne namjene i sva produktivna šumska zemljišta. Prema utvrđenim podacima stanje na dan 01.01.2013. godine za ŠGP „Gornjebosansko“ je sljedeće:

Tabela 2. Stanje šumskih komunikacija i otvorenost šuma na dan 01.01.2013. god.

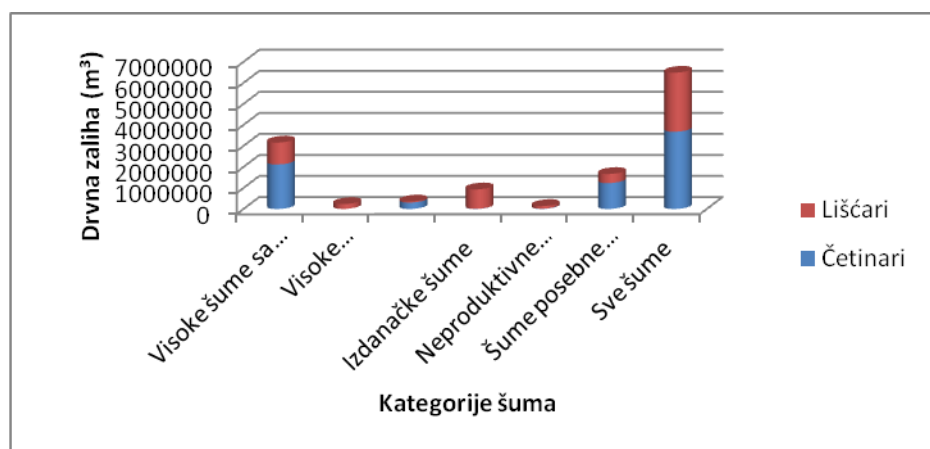
R.Br.	Gospodarska jedinica	Produktivna dužina km/kat.						Ukupna prod. duž.	Produktivna otvorenost (m/ha)						Ukupna otvorenost (m/ha)
		Visoke šume	Visoke degr. šum	Kulture	Izdanačke šume	Šibljaci, goleti, neprod.	Šume posebne namjene		Visoke šume	Visoke degr. šum	Kulture	Izdanačke šume	Šibljaci, goleti, neprod.	Šume posebne namjene	
1	Donja Misoča	8,5	0,7	5,7	1,1	0,2	-	16,2	16,9	14,9	26,0	20,8	90,9	-	19,7
2	Gornja Misoča	20,7	-	-	1,3	0,8	1,1	24,0	15,4	-	-	15,1	4,5	7,9	14,9
3	Gornja Stavnja	55,6	-	1,6	2,4	2,7	21,8	84,1	18,4	-	22,3	20,2	20,8	19,8	18,9
4	Donja Stavnja	20,0	0,7	7,6	21,8	2,3	-	52,4	15,0	8,7	27,3	24,6	37,4	-	19,9
5	Donja Trstionica Goruša	3,8	1,5	2,9	15,6	0,8	-	24,7	16,2	16,7	16,7	11,9	142,1	-	13,6
6	Gornja Trstionica Bukovica	-	-	0,3	2,1	-	44,2	46,6	-	-	4,3	12,3	-	17,4	16,7
7	Kondžilo	7,3	3,1	7,0	10,7	0,7	-	28,8	12,9	16,7	33,1	12,4	66,8	-	15,6
8	Donja Lepenica	-	-	1,6	7,4	0,5	-	9,5	-	-	50,6	13,5	67,5	-	16,1
9	Busovača	2,2	-	-	3,0	1,2	-	6,4	17,6	-	-	22,6	121,4	-	23,8
UKUPNO		118,2	6,0	26,7	65,5	9,1	67,1	292,5	16,6	14,9	25,2	15,7	35,5	17,7	17,4

6. DRVNA ZALIHAMA I ZAPREMINSKI PRIRAST PODRUČJA

U narednoj tabeli prikazan je pregled drvene zalihe i godišnjeg zapreminskog prirastu za ŠGP „Gornjebosansko“ po kategorijama šuma i vrstama drveća.

Tabela 3. Pregled drvene zalihe i godišnjeg zapreminskog prirastu po kategorijama šuma i vrstama drveća

R.Br.	Kategorije šuma	Površina kategorije šuma (ha)	Vrsta drveća	Drvena zaliha (m ³)		Godišnji zapreminski prirast (m ³)	
				po 1 ha	na cijeloj površini	po 1 ha	na cijeloj površini
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Visoke šume sa prirodnom obnovom	9977,73	Četinari	212,45	2119736	5,53	55156,7
			Liščari	104,32	1040879	1,9	18928,3
			Ukupno	316,77	3160615	7,43	74085
2	Visoke degradirane šume	1230,93	Četinari	0,66	814,7	0,02	30
			Liščari	188,76	232344,5	2,88	3544,1
			Ukupno	189,42	233159,2	2,9	3574,1
3	Šumski zasadi (kulture)	2338,74	Četinari	129,98	303989,1	4,91	11487,2
			Liščari	22,46	52522,5	0,44	1027,8
			Ukupno	152,44	356511,6	5,35	12515
4	Izdanačke šume	7761,23	Četinari	0,78	6063,4	0,02	121,3
			Liščari	119,08	924237,4	2,38	18484,7
			Ukupno	119,86	930300,8	2,4	18606
5	Neproductivne površine	682,01	Četinari	20,53	13998,5	0,41	280
			Liščari	185,46	126484,2	3,71	2529,7
			Ukupno	205,99	140482,7	4,12	2809,7
6	Šume posebne namjene	4433,48	Četinari	279,08	1229713	7,55	33277,8
			Liščari	98,11	434997,5	1,66	7371,6
			Ukupno	377,19	1664710,5	9,21	40649,4
UKUPNO		26424,12	Četinari	139,05	3674314,7	3,8	100353
			Liščari	106,39	2811465,1	1,96	51886,2
			Ukupno	245,44	6485779,8	5,76	152239,2

Grafikon 3. Učešće vrsta drveća u ukupnoj drvnj zalihi po kategorijama šuma

7. PLANOWI I CILJEVI GOSPODARENJA ZA NAREDNI UREĐAJNI PERIOD

Zakon o šumama i Pravilnik o elementima za izradu šumskogospodarske osnove određuje vrstu i obim planova na temelju kojih će se provoditi gospodarenje šumama za naredni uređajni period. Propisani planovi gospodarenja detaljno se razrađuju na nivou prostornih uređajnih i klasifikacionih jedinica. Planovi se odnose na: plan sječe (etat), plan šumskouzgojnih radova, plan zaštite, plan proizvodnje šumskih drvnih sortimenata (plan iskorištavanja šuma), plan investicije. Ciljevi gazdovanja u svim državnim šumama na prostoru FBiH proističu iz ozakonjenih principa kontinuiteta gazdovanja i potreba šire društvene zajednice za proizvodima i koristima iz i od šuma.

Opšti ciljevi gazdovanja šumama

Princip kontinuiteta gospodarenja obuhvata nekoliko različitih ciljeva koji ujedinjeni zadovoljavaju potrebu društva u drvnim proizvodima i ostalim vidovima općekorisnih funkcija šume čiji značaj prevazilazi prihode od drveta, a najosnovniji su:

1. Formiranje (preoblikovanje) strukture šuma u one iz kojih će se moći dobijati ujednačeni prinosi po količini i kvalitetu,
2. Ostvarivanje što većeg prinosa šuma i to takvog da bude u što je moguće boljem skladu sa potrebama društva (tržišta), kako u pogledu vrste drveća, tako i u pogledu asortimana glavnih šumskih proizvoda,
3. Očuvanje i jačanje ostalih opštekorisnih funkcija šuma, te očuvanje biodiverziteta (prirodnosti) naših šuma,
4. Provođenjem adekvatnog sistema gazdovanja omogućiti povoljnije uslove za postizanje veće produktivnosti rada u svim šumarskim aktivnostima (i ispunjenje prethodno nabrojanih ciljeva),
5. Ostvarivanje što boljih finansijskih rezultata rada primjenom savremenijih metoda i sredstava rada.

Tehnički ciljevi gazdovanja šumama

Radi ostvarenja prethodno navedenih opštih ciljeva gazdovanja, potrebno je provesti niz biotehničkih aktivnosti. Ove aktivnosti ne možemo planirati jedinstvenim za sve šume jednog područja, već samo za šume veoma uske ekološko – proizvodne amplitude tj. za pojedine gazdinske klase. Za gazdinsku klasu, kao osnovnu jedinicu planiranja, tehnički cilj je određen onda kada je:

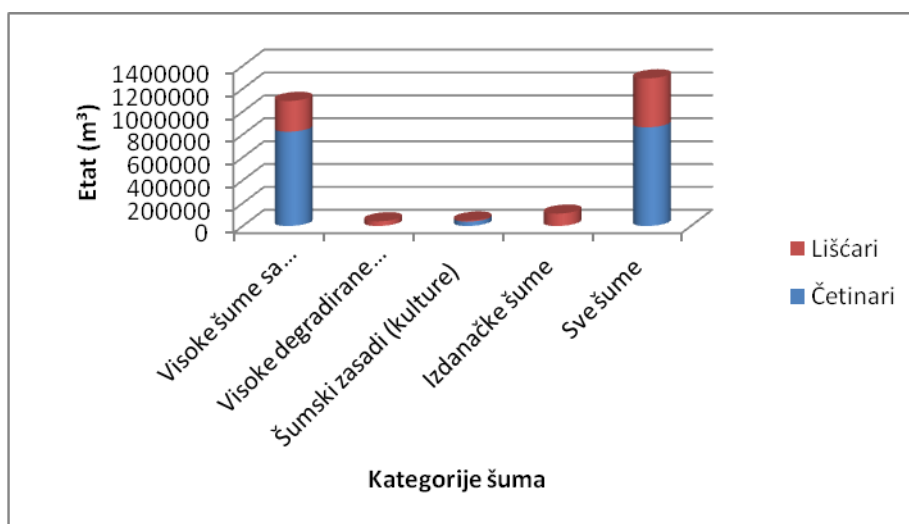
1. Odabrana vrsta ili vrste drveća, takva da odgovara ekološkim uslovima staništa i odabran adekvatan omjer smjese vrsta drveća,
2. Odabran sistem gazdovanja ,
3. Utvrđena dužina planskog produkcionog perioda po vrstama drveća, te način prorjeđivanja, ako se radi o šumama sastavljenim od jednodobnih sastojina,
4. Utvrđena optimalna struktura i veličina drvne zalihe po debljinskim stepenima (klasama), za šume kojima se gazduje sistemom skupinasto prebornih i prebornih sječa.

7.1. Plan sječa (etat)

Na temelju utvrđenog stanja šuma postavljenih ciljeva gospodarenja po gazdinskim klasama, opisanih kriterijuma za određivanje etata i Pravilnika o elementima za izradu šumskogospodarskih osnova, daje se plan sječa za ŠGP „Gornjebosansko“ za uređajni period od 01. 01. 2013. do 31.12.2022. godine.

Tabela 4. Pregled desetogodišnjeg plana sječa po kategorijama šuma i vrstama drveća

R.Br.	Kategorije šuma	Površina kategorije šuma (ha)	Vrsta drveća	Obim sječa za period od 2013 - 2022 godine	
				po 1 ha	na cijeloj površini
1	2	3	4	5	6
1	Visoke šume sa prirodnom obnovom	14064,02	Četinari	58,62	824496,72
			Lišćari	19,14	269159,37
			Ukupno	77,76	1093656,09
2	Visoke degradirane šume	1230,93	Četinari	0	0
			Lišćari	33,36	41068,09
			Ukupno	33,36	41068,09
3	Šumski zasadi (kulture)	2372,49	Četinari	16,19	38416,94
			Lišćari	3,92	9294,43
			Ukupno	20,11	47711,37
4	Izdanačke šume	7761,23	Četinari	0,01	69,01
			Lišćari	13,94	108198,59
			Ukupno	13,95	108267,6
SVEUKUPNO		25428,67	Četinari	33,94	862982,67
			Lišćari	16,82	427720,48
			Ukupno	50,76	1290703,15

Grafikon 4. Desetogodišnji plan sječa za ŠGP „Gornjebosansko“

7.2. Plan proizvodnje šumskih drvnih sortimenata

Obim i struktura planirane proizvodnje šumskih sortimenata se temelji na planiranom obimu i strukturi sječe drvene mase i kvalitetnoj tehničkoj procjeni drvene mase. Obim i asortiman planirane proizvodnje šumskih drvnih sortimenata je obrađen na osnovu „Sortimentnih tablica“ na bazi krupnog drveta od grupe autora (Drinić P., Matić V., Pavlič J., Stojanović O., Vukmirović V.) u izdanju Šumarskog fakulteta u Sarajevu 1980. godine.

Asortiman je obrađen po kategorijama šuma za šumskogospodarsko područje, za područje gospodarskih jedinica i za područje općina, na osnovu plana sječa za deset godina. Kako se vidi iz predočene tabele (tabela 5.), planom proizvodnje šumskih drvnih sortimenata obuhvaćeni su svi sortimenti po tablicama odnosno, još uvijek važećim standardima.

Tabela 5. Plan proizvodnje šumskih drvnih sortimenata

R.Br.	Vrsta sortimenata	Četinari			Lišćari			Ukupno		
		za 10 godina	godišnje	%	za 10 godina	godišnje	%	za 10 godina	godišnje	%
		m ³			m ³			m ³		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	F i L trupci	4693	469	0,82	7212	721	2,02	11905	1191	1,29
2	PT I. klase	119147	11915	20,94	10976	1098	3,08	130123	13012	14,06
3	PT II. klase	161662	16166	28,41	25566	2557	7,18	187228	18723	20,23
4	PT III. klase	48397	4840	8,50	37069	3707	10,41	85466	8547	9,24
5	trupci	333899	33390	58,68	80823	8082	22,69	414722	41472	44,82
6	šipovi	5785	579	1,02	-	-	-	5785	579	0,63
7	TT stubovi	18076	1808	3,18	-	-	-	18076	1808	1,95
8	Obla građa	56793	5679	9,98	-	-	-	56793	5679	6,14
9	sitno teh.drvo	5010	501	0,88	-	-	-	5010	501	0,54
10	ostala oblo.	85664	8566	15,05	0	0	0	85664	8566	9,26
11	Ukupno oblovina	419563	41956	73,73	80823	8082	22,69	500386	50039	54,08
12	celulozno drvo	50552	5055	8,88	85329	8533	23,95	135881	13588	14,69
13	ogrijevno drvo	2964	296	0,52	121793	12179	34,19	124757	12476	13,48
14	prostorno drvo	53516	5352	9,40	207122	20712	58,14	260638	26064	28,17
15	neto sortiment	473079	47308	83,13	287945	28795	80,83	761024	76102	82,25
16	otpadak	95976	9598	16,87	68299	6830	19,17	164275	16428	17,75
17	Ukupno	569055	56906	100	356244	35624	100	925299	92530	100

7.3. Plan šumskouzgojnih radova

Plan šumsko – uzgojnih radova u gospodarenju šumama i šumskim zemljištima rezultanta je stanja šuma, ekološko – proizvodnih potencijala ŠGP – a, utvrđenih proizvodno – tehničkih ciljeva, utvrđenih sistema gospodarenja i realnih ekonomskih mogućnosti subjekta gospodarenja za realizaciju utvrđenog plana. Plan uzgajanja šuma u okviru ŠGO se bavi pitanjima osnivanja, njegovom i podmlađivanjem šumskih sastojina s ciljem optimalnog i trajnog ispunjenja gospodarskih i općekorisnih funkcija šuma.

Potrebno je utvrditi metode kojima je u najkraćem mogućem roku, uz što manje troškove i očuvanje proizvodne sposobnosti zemljišta moguće osnovati, podići te oblikovati šumsku sastojinu koja će optimalno i trajno zadovoljiti gospodarske i opštekorisne funkcije.

Da bi šumsko – uzgojne radove u okviru uređivanja šuma mogli precizirati i kontrolirati njihovo izvršenje, shodno postavljenim tehničkim ciljevima gazdinskih klasa i primjenjenim sistemima sječa razvrstani su u: pošumljavanje, kompletiranje prirodnog podmlatka, popunjavanje šumskih zasada, njega mladika, njega guštika, priprema zemljišta za prirodnu obnovu. U narednoj tabeli dat je prikaz šumskouzgojnih radova po vrsti i obimu za desetogodišnji uređajni period.

Tabela 6. Plan šumskouzgojnih radova za šumskogospodarsko područje

RB	Gazdinska klasa	Površina GK	Površina skupina (njega)	Površina skupina za poš.	Površina za popunu	Ukupno za pošumiti	Količina sadnog materijala		Ukupno sadnica	Predračun vrijednosti
							Četinari	Lišćari		
(ha)							(kom.)		(KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Visoke šume sa prirodnom obnovom	9977,73	831,48	764,84	103,82	868,66	1642399	746436	2388835	5352998,1
2	Degradirane visoke šume	124,48	10,37	8,5	0,85	9,35	16900	8816	25716	500948,3
3	Šumski zasadi	131,64	131,64	-	-	-	-	-	-	219180,6
4	Izdanačke šume	7761,23	1411,13	365,04	40,18	405,22	334304	780046	1114350	3814476,6
5	Šiblji i goleti	246,12	24,61	24,61	5,47	30,08	58718	24013	82731	148248,03
6	Šume u okviru vodozaštitnih zona	4742,41	370,54	117,17	17,24	134,41	277832	91812	369644	1129895,2
UKUPNO		22983,61	2779,772	1280,16	167,56	1447,72	2330153	1651123	3981276	11165746,8

Na ukupnu sumu predračuna vrijednosti troškova (KM) šumskouzgojnih radova treba dodati i vrijednost neophodnih sredstava i alata za izvršenje predviđenog plana šumskouzgojnih radova (234 000KM).

7.4. Plan zaštite šuma

Plan zaštite šuma utvrđuje se za ŠGP kao cjelinu. Planom se utvrđuju: štetočine, uzročnici bolesti i drugi štetni faktori od značaja za zdravstveno stanje i stepen oštećenosti šuma, mjere koje će se provoditi u cilju zaštiti šuma i šumskih zasada, te uslovi koji će se obezbijediti za njegovo izvršenje (čl. 55 Pravilnika o elementima za izradu ŠGO).

Na osnovu dosadašnjih iskustava iz prakse planovima zaštite šuma nije posvećivana adekvatna preventivna i stručna pažnja, što je za posljedice imalo veliki broj požara, koji sa svojim direktnim i indirektnim štetama ugrožavajući ekosistem upozorava da svi drugi napori u gazdovanju šumama nemaju značaj, jer ova važna karika u integralnom gospodarenju šumama ostavlja snažan negativan utisak o stručnom gospodarenju šumama.

Plan zaštite šuma sastoji se od općeg i posebnog dijela. Pod općim mjerama podrazumjeva se kontinuirana aktivnost svih potrebnih preventivnih mjera borbe na zaštiti šuma od štetnih insekata, životinja (glodari, ptice, divljač, stoka) uzročnika fitopatogenih oboljena, požara i ostalih štetnih faktora (abiotski, antropogeni i dr.), a pod posebnim mjerama zaštite šuma definišu se konkretne aktivnosti u pojedinim kategorijama šuma, odnosno njihovim dijelovima, i to za visoke šume sa prirodnom obnovom i izdanačke šume lišćara.

7.5. Plan zaštite biodiverziteta

U svim planovima ove osnove osvrnuli smo se na mjere za očuvanje biodiverziteta koji respektivno predviđaju zaštitne i druge mjere zabrane sječe i korištenja ugroženih biljnih vrsta, zaštiti hidro potencijala i šumskog zemljišta, pravilnom izboru vrsta drveća, racionalnom planiranju količine i dinamike sječa i adekvatnoj primjeni tehnologije u iskorišćavanju šuma.

Međunarodne konferencije za očuvanje prirode i životne okoline pod pokroviteljstvom UN-a održane u Stockholmu 1972. i 1992. u Rio de Jeneiru imaju ogroman značaj za postizanje željenog cilja tj. zdrave prirode, zdrave vode, čistog zraka, obradivog zemljišta. Konferencija iz Ria ima poseban značaj, jer su na njoj usvojeni: deklaracija UN o životnoj sredini i razvoju, Konvencija o biodiverzitetu, Konvencija o promjeni klime i "Agenda 21".

Konvencija o biodiverzitetu i akcijski plan "Agenda 21" značajne su za šumarstvo kao najvažnija komponenta ekosistema. "Agenda 21"- Akcijski program UN za 21 stoljeće za postizanje potrajnog razvoja (*Programme of Action for Sustainable Development*) globalni je akcijski program za postizanje društveno, ekonomsko i ekološko potrajnog razvoja gdje spada:

- borba protiv degradacije šuma
- gospodarenje osjetljivim ekosistemima
- održavanje biološke raznolikosti – „biodiverziteta”

7.6. Plan investicija

Za realizaciju planova ŠGO potrebno je obezbijediti finansijska sredstva za biološku obnovu šuma kao i za tehničko opremanje, te ostala ulaganja investicijskog karaktera koja se prema članu 58 važećeg Pravilnika o elementima ŠGO utvrđuju za šumskogospodarsko područje kao sumar potrebnih ulaganja za realizaciju planova ŠGO i sadržava:

1. plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih puteva,
2. plan izgradnje ostalih objekata potrebnih za gospodarenje šumama,
3. plan nabavki mehanizacije i druge opreme investicijskog karaktera,
4. plan ostalih investicijskih ulaganja.

Plan izgradnje i rekonstrukcije šumskih kamionskih puteva

Da bi se proizvodnja u šumarstvu mogla odvijati na širokom prostoru, sa dosta velikim uplivom raznih interesa, koji su često ne samo u ovisnosti jedan od drugoga nego su i u suprotnosti potrebno je pri rješavanju otvorenosti područja voditi računa da se oni što je moguće pravilnije usklade. Da bi se ovo moglo postići potrebno je da se u ovo rješavanje uključe svi mjerodavni subjekti društva koji će taj prostor koristiti i nužno bi bilo obezbijediti sljedeće: trajno korištenje prostora, usklađenost svih interesa u korištenju istog, učešće svih zainteresiranih korisnika prostora u obezbjeđenju investicija, zaštitu prostora kao cjeline, korištenje do sada neiskorištenih resursa područja.

Izgradnja planiranih šumskih kamionskih puteva na ŠGP "Gornjebosansko" – dio je u direktnoj korelaciji pomenutih interesa, ali i u smislu njihove neophodnosti obzirom na planirani obim sječa za naredni period, jer bez izgradnje planiranih komunikacija nije moguće realizirati planirani obim sječa kao ni ostale planove gospodarenja na oko 2.800,00 ha površine i indirektno preko 3.000,00 ha površine visokih šuma proizvodnog karaktera. Prema tome nepostojanje ove investicije je jedan od ograničavajućih faktora u realizaciji svih planova gospodarenja naročito provođenja preventivnih mjera zaštite i čuvanja šuma, pa je shodno dugoročnim planiranjima svrstan u red najviših prioriteta investicija za naredni uređajni period 2013. – 2022. godine. Ukupna planirana dužina za izgradnju šumskih saobraćajnica iznosi 54,67 km.

Plan izgradnje ostalih objekata

Obzirom na prioritete ulaganja u izvršenje planova osnove po drugim investicijskim ulaganjima sadašnje stanje gospodarskih objekata zadovoljava, te se za naredno uređajno razdoblje ne planiraju sredstva za gradnju novih objekata iz sredstava biološke obnove šuma.

Plan nabavke opreme i mehanizacije

U okviru pojedinih planova gospodarenja predviđena je nabavka opreme i mehanizacije, te ostvarenja investicionog karaktera biološke reprodukcije.

8. ŠUME VISOKE ZAŠTITNE VRIJEDNOSTI

Šuma, pored osnovne, sadrži mnogobrojne okolinske i socijalne vrijednosti. Te vrijednosti mogu biti globalne, regionalne ili lokalne važnosti, ali kada se neka od tih vrijednosti smatra izuzetno važnom šuma se može definisati kao šuma visoke zaštitne vrijednosti (ŠVZV). Koncept “visoke zaštitne vrijednosti” prvobitno je utvrđen na Samitu o Zemlji, održanom u Riu de Janeiru 1992. godine, a prvi put je korišten od strane Vijeća za upravljanje šumama (FSC) za njihov program certifikacije šuma, mada se ovaj pojam danas sve više koristi za zaštitu, planiranje i upravljanje šumskim resursima, te kao razvojna strategija velikih preduzeća koja su vezana za šumarstvo ili koriste proizvode od šume. Šume visoke zaštitne vrijednosti mogu biti šume koje štite izvorišta pitke vode, mala šumska područja koja sadrže neki rijedak ekosistem, šumsko područje koje predstavlja stanište nekoj ugroženoj vrsti, šume koje su zadržale karakteristike primarne ili sekundarne šume, plantaže unesenih četinara, sjemenske sastojine, te niske degradirane šume koje čuvaju zemljište od spiranja i erozije.

U fazi identifikacije, na šumskogospodarskom području „Gornjebosanskom, izdvojene su kao šume visoke zaštitne vrijednosti:

1. **Izvorište Očevlja i Misoča sa Mahmutović rijekom** - od značaja za očuvanje izvorišta pitke vode za lokalno stanovništvo. Spadaju u VZV kategorije 4 „Područja koja pružaju osnovne prirodne koristi u kritičnim situacijama“, subkategorije 4a „Šume značajne za zaštitu vodotoka“. Zauzimaju ukupnu površinu prvih (I) vodozaštitnih zona od 286,93 ha G.J. „Donja Misoča“ (odjeli 25,26) i G.J. „Gornja Stavnja“ (odjeli 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46 i 47).
2. **Sjemenske sastojine bijelog jasena (*Fraxinus excelsior*)** – Predložena sjemenska sastojina se nalazi u odjelima 58 i 60 G.J. „Donja Lepenica“, ukupne površine 21,9 ha. Spadaju u VZV kategorije 1 „Područja koja na globalnom, regionalnom ili državnom nivou sadrže važne koncentracije biodiverziteta“, subkategorije 1a “Zaštićena područja”.
3. **Nacionalni spomenik srednjovjekovni kraljevski grad Visoko i „Bosanske piramide“** – Predložene su i svrstane u VZV kategorije 6 „Područja značajna za tradicionalni kulturni identitet lokalnih zajednica“. Nacionalni grad Visoko i iskopavanje „Bosanske piramide“ nalazi se u odjelu 56 G.J. „Donja Lepenica“ ukupne površine od 41,1 ha.
4. **Stanište vodenjaka „Tritona“ (*Triturus*)** – predloženo je zaštićeno područje vrelo Lučica, odjel 72 G.J. „Donja Lepenica“ ukupne površine od 18,2 ha, gdje je ustanovljeno prisustvo vodenjaka „Triton”.

Za svaki od navedenih i predloženih objekata, koji su identifikovani kao šuma visoke zaštitne vrijednosti su opisani sljedeći elementi: definisanje šuma visoke zaštitne vrijednosti, definisanje praga zaštitne vrijednosti, identifikacija, mjere gospodarenja i mjere monitoringa.

9. MARKETING PLAN

Prije ugovaranja prodaje drvnih sortimenata i pružanja raznih usluga JP ŠPD Zeničko – dobojskog kantona d.o.o. Zavidovići donosi cjenovnik o prodaji roba i usluga po unaprijed definisanoj proceduri.

Definisana procedura do sada je bila, da na osnovu praćenja kretanja cijena istih i proizvoda i usluga na Zeničko – dobojskom tržištu služba za komercijalne poslove pripremi prijedlog cjenovnika Uprave ŠPD – a. Nakon toga Uprava ŠPD – a, dostavlja prijedlog cjenovnika o prodaji roba i usluga Nadzornom odboru preduzeća.

Usvajanjem cjenovnika o prodaji roba i usluga sa strane Nadzornog Odbora preduzeća, isti predstavlja minimalne cijene roba i usluga kod ugovaranja sa trećim licima ili za formiranje cijena prilikom licitacije proizvoda i usluga.

Kroz usvojeni cjenovnik, su pored minimalnih cijena utvrđeni i ostali uslovi prodaje, tako npr. prodaja trupaca vrši se isključivo uz avansno plaćanje, ostali sortimenti (ogrijev i celuloza) se također prodaju uz avansno plaćanje ili uz odgođeno plaćanje do 30 dana uz dostavu garancije banke.

Pored cjenovnika o prodaji roba i usluga u JP ŠPD Zeničko – dobojskog kantona Zavidovići d.o.o. se utvrđuje količina trupaca koja se može ugovoriti za prodaju određenom kupcu prema predhodno utvrđenim kriterijima o raspodjeli količine.

Osnovni proizvod ŠPD – a su drvni sortimenti svih vrsta drveća za koje nije potrebna posebna reklama. Prodaja šumskih drvnih sortimenata iz državnih šuma se vrše na sljedeće načine: sukcesivnom isporukom, licitacijom i u maloprodaji za potrebe ruralnog stanovništva.

Prodaja drvnih sortimenata putem licitacije vrši se tako što se prethodno objavljuje u najmanje jednom dnevnom listu koji se distribuira na teritoriji FBiH, zatim na web stranici i na oglasnoj ploči ŠPD - a. Provodi se na sljedeće načine: predprodaja, naknadna prodaja, prodaja visoko vrijednih sortimenata.

10. EKONOMSKO – FINANSIJSKA ANALIZA ZA ŠGP „GORNJEBOSANSKO”

Ekonomsko – finansijska analiza gospodarenja šumama ima za cilj utvrđivanje mogućnosti realizacije planova predviđenih osnovom i iskazivanje finansijskih efekata provođenja osnove kao cjeline. Pravilnikom o elementima za izradu ŠGO je definisano kao obavezni sadržaj ekonomsko finansijska analiza, mada je ona u svojoj suštini projekcija, odnosno finansijski plan i sublimacija finansijskog pokrivača troškova realizacije predviđenih planova finansijskim sredstvima, ostvarenih od planiranih prihoda. Svaka ocjena realnosti planova je u potpunosti ovisna od realnosti ekonomsko – finansijskog plana, tako da su iskazani pokazatelji zadatih ciljeva osnove okvir u kome bi se trebali realizatori kretati, ali i obaveza iz koje se ne bi smjelo odstupati u realizaciji.

Projekcija ukupnog prihoda je određena na osnovu prosječne jednogodišnje proizvodnje drvnih sortimenata i prodajnih cijena sortimenata po važećem cjenovniku JP „ŠPD ZDK“ d.o.o Zavidovići. Mogući ukupni prihod (potencijalni) je značajno veći ali je u sadašnjim uslovima nerealno očekivati i nametati realizatoru osnovne obaveze korištenja svih proizvoda vrijednosti šuma. U planu korištenja šuma su navedeni neki od proizvoda zastupljenih na šumskim zemljištima ovog ŠGP – a i postoje realna očekivanja da će u narednom periodu realizator osnove ostvariti dodatne prihode u korištenju istih.

Prihod od prodaje šumskih drvnih sortimenata je ujedno i ukupni prihod, što pokazuje da je gospodarenje šumama još uvijek određeno koristima od šumskih drvnih sortimenata i to ne u 100% vrijednostima i količinama istih. Ukupni projektovani godišnji prihod predviđen ovom osnovom za ŠGP „Gornjebosansko“ iznosi 10.599.486, 10 KM. Ostale vrste prihoda uzete su iz plana za 2012. godinu i procjene planiranih proizvoda i kalkulacija prema projektnoj dokumentaciji za one vrste proizvoda koji su učestvovali u bilansi za 2012. godinu, a odnose se na prihode od sporednih šumskih proizvoda i iznose godišnje 90.000 KM.

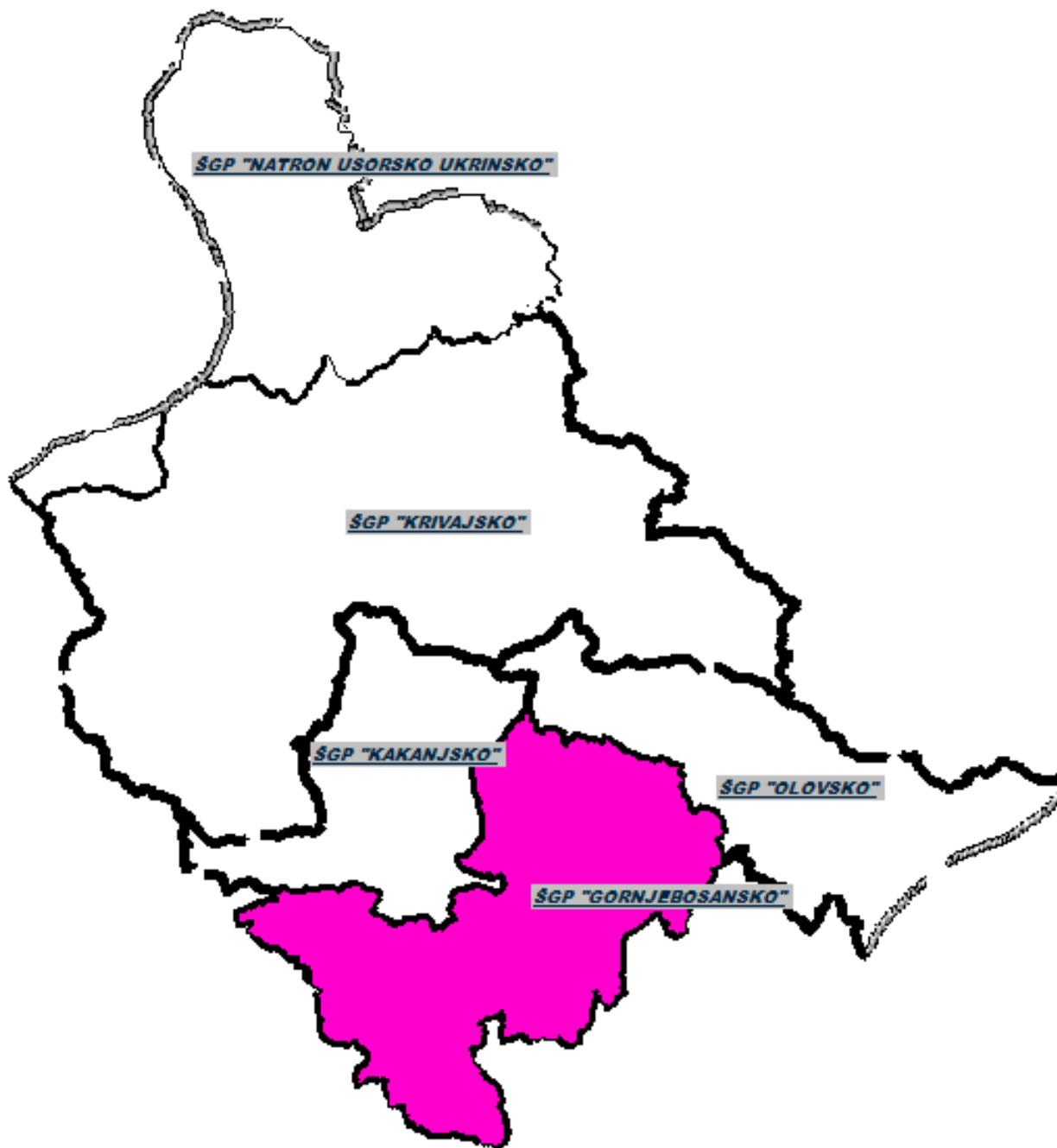
Predviđeni troškovi poslovanja određeni su na bazi poslovanja u 2012. godini, te će ukupni godišnji planirani rashodi – troškovi poslovanja iznositi 10.338.958,0 KM. Planom investicija koji je pripremljen na temelju svih planova ove osnove su predviđene svrhe i sredstva koja će se izdvojiti kao investiciona ulaganja radi stvaranja preduslova za izvršenje planova u gospodarenju šumama ŠGP „Gornjebosansko“ – dio za naredni uređajni period (2013.god.-2022.god.) i prosječno godišnje iznosi 1.860.374,86 KM.

Upotrebom planiranih prihoda i rashoda se može procijeniti očekivani finansijski rezultat. Možemo konstatovati da se realizacijom planova osnove mogu očekivati pozitivni finansijski rezultati. Očekivana dobit se može promijeniti što uveliko zavisi od realizatora osnove JP „ŠPD ZDK“ d.o.o. Zavidovići kao i uslova – poslovnog ambijenta u toku uređajnog perioda (primjene ŠGO).

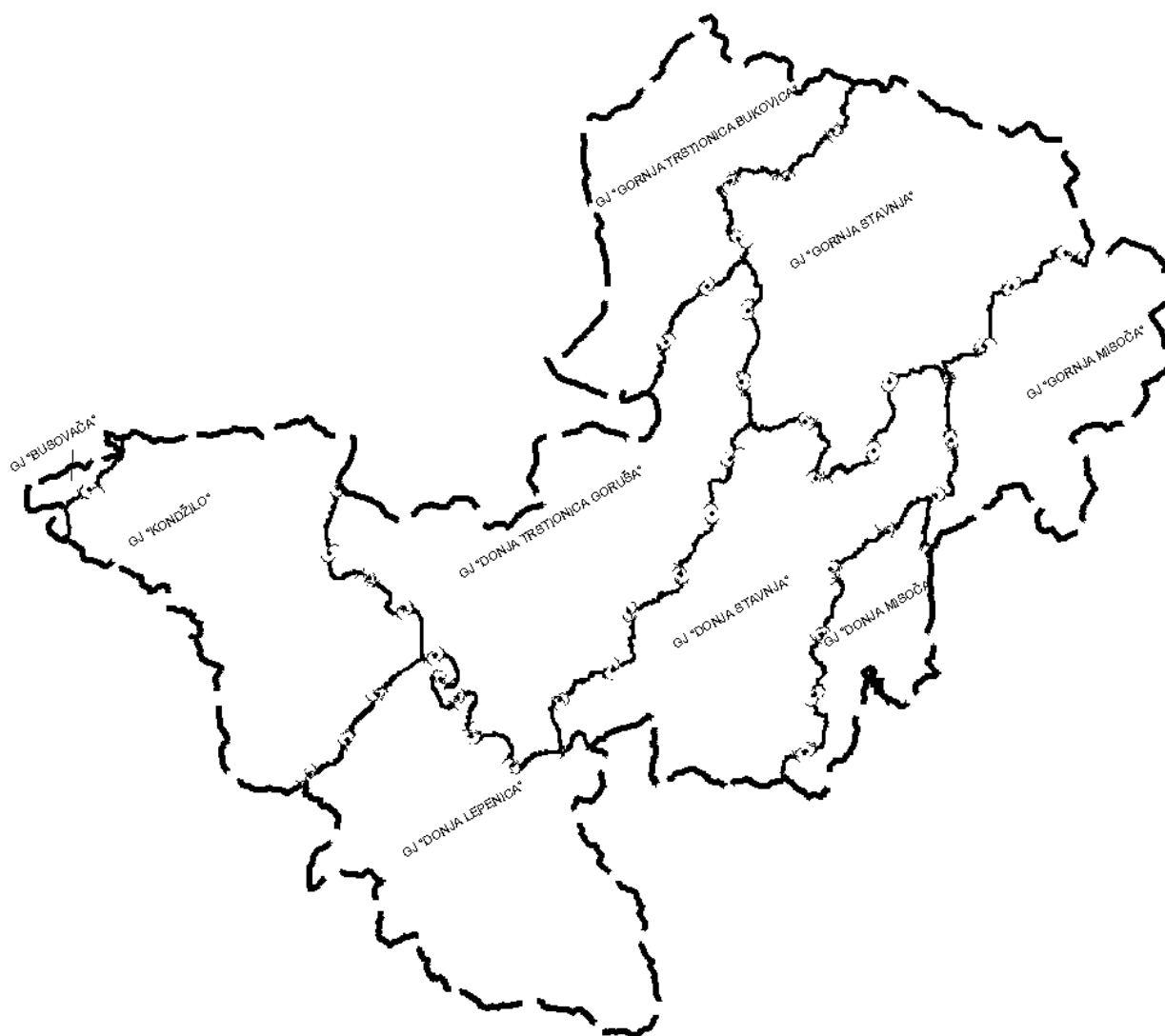
Raspored dobiti će svojom odlukom odrediti JP „ŠPD ZDK“, a predviđena investiciona ulaganja bi trebala predstavljati prioritet, jer su pretpostavka za ostvarivanje pozitivnih rezultata i realizaciju osnove u potpunosti.

MAPA PODRUČJA

Slika 1. Skica JP „ŠPD ZDK“ d.o.o. Zavidovići

Slika 2. Skica gospodarskih jedinica ŠGP „Gornjebosansko“

LEGENDA:

- — Granica šumskogospodarskog područja
- Granica gospodarske jedinice